

СТ А Н О В И Щ Е

на доц. д-р Константин Ангелов Тюфекчиев
катедра „География, екология и опазване на околната среда“,
Природо-математически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен
„доктор“ в професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, докторантска
програма „Екология и опазване на околната среда“

Автор на дисертационния труд: Александър Николов Пулев, докторант на
самостоятелна подготовка към катедра „География, екология и опазване на околната среда“,
Природо-математически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

Тема на дисертационния труд: Зоогеографско райониране на България въз основа на
разпространението на херпетофауната

Настоящото становище е изготвено на основание участие в Научно жури по защита на
дисертационния труд съгласно Заповед № 3392/20.12.2016 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит
Рилски“ - Благоевград.

КРАТКИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА. Александър Николов Пулев е роден на
23.12.1973 година в гр. Гоце Делчев. Средно образование получава в ПГ „Св. Св. Кирил и
Методий“ (бивша Солунска) в Благоевград (1988-1991). В периода 1993-1998 е студент в
Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Биологически факултет, където завършва
магистърска степен по специалност Екология, специализация Обща екология. Работи (2000-
2008 г.) като уредник в отдел Природа при Регионален исторически музей – Благоевград.
Отговаря за сбирките от безгръбначни и гръбначни животни. През 2008 година печели
конкурс за асистент по екология към катедра География, екология и опазване на околната
среда при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, където работи и до момента. Води
упражнения по задължителни и избираеми учебни дисциплини: Основи на екологията,
Зоология, Биогеография, Биоразнообразие на България, Управление на опазването на
околната среда, Биологични индикатори и др. От 2013 е зачислен като докторант на
самостоятелна подготовка – докторантска програма по научна специалност „Екология и
опазване на околната среда“ (в професионално направление – 4.4. Науки за Земята). През
месец септември 2016 г. е отчислен с право на защита.

Докторантът е публикувал над 10 научни труда. Има участия в няколко научни форума в България. Успешно участва в организацията и провеждането на учебни практики със студенти от специалност Екология и опазване на околната среда. Има голям опит в теренните проучвания и добра теоретична подготовка. Притежава добри педагогически умения.

АКТУАЛНОСТ И СТРУКТУРА НА РАЗРАБОТКАТА. Темата на дисертационния труд е изключително актуална. Фитогеографското, зоогеографското и базиращото се на тях биогеографско райониране имат голямо научно и практическо значение. Чрез тях се открива не само разпространението на организмите на суша и в акватории, но и произхода и еволюционното им развитие. Всичко това има огромно значение за разкриване на темпото, посоката и времевите скали на развитието на организмовия свят, а това ни дава възможност да определим правилни стратегии и конкретни дейности по експлоатирането и опазването на биологичното разнообразие.

Актуалността на темата е още по-изразителна заради голямото фаунистично богатство на изследвания район, а именно територията на България, и райониране чрез изследване разпространението на земноводните и влечугите, които са характерни систематични групи, гарантиращи висока степен на достоверност при определяне на границите.

Работата е структурирана по класическата схема за разработване на дисертационен труд в тази научна област. Състои се от увод, четири глави (Цел и задачи; Литературен преглед; Материали и методи и Резултати и обсъждане), изводи, приноси, ползвана литература и приложения. Общият обем е 227 страници, от които 143 стр. основен текст. Обемът позволява да се разгърне изследването, а приложенията доказват автентичното авторско участие на докторанта. Трудът е богато илюстриран и включва 21 таблици и 57 фигури, които подпомагат анализа на събраните емпирични данни.

ПОЗНАВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПРОБЛЕМА. Увода е балансиран и е поднесен по убедителен начин за обосновка на необходимостта от разработване на дисертационния труд.

Целта на дисертацията е правилно формулирана, а поставените задачи за постигането ѝ са точно определени и в необходимия обем.

Литературният преглед е синтезиран в обем 48 страници, включва 231 литературни източника и обхваща всички страни на проблема. Това дава възможност за пълна характеристика на обекта на изследване и говори за много добра теоретична подготовка на дисертанта.

МЕТОДИЧЕН ПОДХОД. Дисертационния труд е разработен чрез използването на собствени данни от дългогодишни наблюдения (28 годишен период – 1988-2016 г.) и предоставени данни от други изследователи. Изготвени са съвременна зоогеографска класификация на българската херпетофауна и класификация на таксоните земноводни и влечуги в България.

Обхванати са територии, разположени в различни климатични райони, на различна надморска височина, с различна експозиция на релефа, с разнообразни местообитания. Отчитано е точното място на находището (GPS, с помощта на географски карти, със сателитни изображения – Google Earth и др.), а животните са търсени през различни сезони от годината, различна част от денонощието, при различни метеорологични условия. Всичко това гарантира висока точност и достоверност на направените наблюдения, достатъчна пълнота на данните и гарантира коректност на направените изводи.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД. В резултат на проучването са направени значими научни приноси:

- За първи път е предложена зоогеографска регионализация на България, основана на разпространението само на класовете гръбначни животни – земноводни и влечуги.
- За първи път е изготвен цялостен списък на ендемичните и субендемичните таксони в българската херпетофауна. Определена е ролята на ендемитите и реликтите за зоогеографската регионализация.
- Регистрирани са стотици нови находища на земноводни и влечуги, което значително разширява познанията за разпространението на някои таксони на територията на България.
- Изготвен е актуален таксономичен списък на състава на българската херпетофауна.
- За първи път са предложени класификация на българската херпетофауна по фаунистични елементи и поделементи и класификация по типове фауна и фаунистични комплекси, като са ползвани всички таксони (на видово и подвидово ниво).

ПРЕЦЕНКА НА АВТОРЕФЕРАТА И ПУБЛИКАЦИИТЕ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД. Представеният автореферат е информативен и отразява максимално точно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

По темата на дисертационния труд са направени общо 5 публикации на английски език. В четири от тях, докторанта е първи автор, а в една – втори. Публикациите са в престижни международни списания. Александър Пулев има и участие с доклади по темата на разработката в национални научни конференции с международно участие, които са отпечатани в сборници.

ПРЕПОРЪКИ И ВЪПРОСИ КЪМ ДОКТОРАНТА. Въпреки използвания за регионализация голям обем емпирични данни бих предложил на Александър Пулев да задълбочи търсенето на потвърждение на предложеното райониране чрез изследване разпространението на други важни от зоогеографска гледна точка групи животни.

Въпрос: На какво се дължи непрекъснатата промяна в таксономията при херпетофауната в България, особено напоследък, на такива сравнително добре проучени групи, каквито са земноводните и влечугите? Защо за зоогеографията е важно таксоните да се разглеждат на подвидово ниво?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Александър Пулев е научна разработка в областта на зоогеографското райониране и е основана на оригинални данни за цяла България. Изследването е оригинално, задълбочено и на необходимото научно ниво. Докторанта показва способност за анализ, творческа интерпретация и нагласа за публикуване на получените резултати. С разработването на дисертацията са изпълнени и двете цели на докторантурата – образователна и научна, което дава основание да приемем, че Александър Пулев има всички предпоставки за осъществяване на самостоятелна изследователска дейност.

Резултатите и научните приноси в дисертацията отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. Оценявайки високо дисертационния труд си позволявам да предложа на уважаваното Научно жури да **присъди на Александър Николов Пулев образователната и научна степен „доктор“** в професионално направление 4.4. „Науки за земята“, докторска програма „Екология и опазване на околната среда“.

Благоевград
10.01.2017 г.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

/доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев/